

JAN FREESE om

svindlande skattesänkningar

Jag blev en gång erbjuden att bli riksdagsledamot. Inte nog med det. Jag erbjöds att vara med om att starta ett nytt parti.

Det var Ian Wachtmeister som hörde av sig 1991. Han bjöd på en strålande lunch på KB och ville ha hjälp att starta Ny Demokrati. Jag tackade vänligt men bestämt nej.

VID DEN TIDEN VAR JAG verksam på Industriförbundet och drev med utomordentligt goda medarbetare projektet Nydaningen. Vi ordnade ett flerdagsseminarium på just temat nydaning. Folk kom snällt inflygande från Johns Hopkins-universitetet och andra lärosäten av dignitet.

Vi hade blivit av med den politiska kollektivanslutningen i Sverige, men stora delar av befolkningen satt kvar i bidragsberoendets trældom – också en form av kollektivanslutning. Genom en växling från bidragsberoende till förmåga för flertalet att kunna åtminstone betala och kost och logi på den egna surt förvärvade lönen borde pengar kunna sparas både till väsentligt sänkta skatter och för att ge de hjälpbehövande mer och bättre hjälp. Samtidigt borde det leda till ett uppsving för hela landet.

Vi var alla ense om tongångarna: avveckla statliga och kommunala monopol och de facto-monopol, utsätta det mesta från sjuk- och hälsovård till sophämtning för konkurrens för att sänka kostnader och höja kvalitet, införa högkostnadsskydd för anställda genom försäkringar, för pensionärer och andra i sämre situation via skattemedel. Vi kom fram till besparingsmöjligheter och -behov som var väsentligt högre än de "svindlande skattesänkningar" som nämnts i årets valdebatt. Problemet med den debatten var väl att ingen ville förstå att det inte bara handlar om traditionella skattesänkningar utan en om avväxling av bidragsträlldomen.

INDUSTRIFÖRBUNDET HADE ett parallellprojekt, Lyftet, som i egenskap av en "Nydaningen light"-projekt fick företräde. Det stora nydaningsprojektet fick ledande näringslivsföreträdare, som gärna ville fortsätta att åka till Harpsund för att sitta framför brasan och gnugga händerna, att få viss skälva. Höll inte Nydaningen på att bli alltför politiskt just ett valår?

PROJEKTET LADES NED, men det var intressant att se hur Ny Demokrati kom med ett partiprogram som till stora delar var kopior av det material som tagits fram inom det. Hur det kom sig är och förblir en gåta, men materialet hade uppenbarligen läckt utanför kretsen av "de edsvurna". En positiv bieffekt hade det: reformtankarna och beloppen var plötsligt i var mans mun – även i 12-taggarnas inom näringslivet.

Efter att ha lyssnat till dagens regeringsförklaring ställer man sig naturligen frågan hur talets innehåll ska finansieras i ett land, som sex företag lär lämna varje dag, där nyföretagandet sjunkit dramatiskt och är lägre än någonsin, där 50 miljarder i förmögenheter årligen flyttas ut och där i vissa fall moms betalas på skatt.

EN INTRESSANT IAKTTAGELSE under valdebatten är att flertalet av partierna – om man läser mellan raderna – inser att situationen är ganska ohållbar. Även landets största parti har under senare år rört sig i rätt riktning, om än med myrsteget och mest under bilan.

Dessvärre vågar ingen riktigt ta klivet ut från gårdagens samhälle till det ganska annorlunda IT-samhället (med andra sociala mönster och behov) på tröskeln till vars bronsålder vi står och vickar. Hela den offentliga sektorns administration måste tänkas om. Ett föråldrat socialförsäkrings- och skattesystem som i alla delar inbjuder till fusk och missbruk måste renoveras – inte minst med hänsyn till skatteflykt och acceptans av svartjobb.

DET FINNS VISSA gemensamma nämnare mellan bidrag och alkohol och knark. De är alla beroendeframkallande och kan leda till allvarligt missbruk. Kanske kan det nu vara något för miljöpartiet att ta tag i? Bidragssamhället – om något – präglas ju av energiförluster och slöseri.

Jan Freese (jan.freese@ifi.se) har bland annat varit chef för Post- och telestyrelsen och vice vd i Industriförbundet.